

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 1000

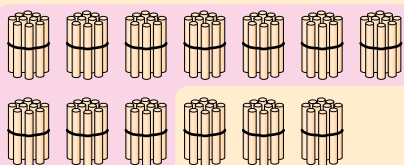
ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯМ КРУГЛИХ СОТЕНЬ І КРУГЛИХ ДЕСЯТКІВ

1. $400 + 300$ $200 + 800 + 100$ $400 + 200 - 300$
 $700 - 200$ $800 - 200 - 500$ $700 - 600 + 200$

У 2. Полічи десятками:

- 1) від 50 до 90;   2) від 80 до 40;
 3) від 80 до 120;   4) від 130 до 90.

Розглянь малюнок і поясни, як виконано **додавання**.
 Чи зрозумілий тобі хід обчислень?

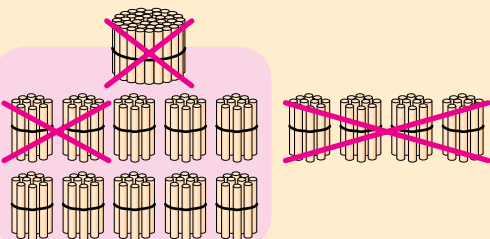

$$\underline{70 + 60 = 130}$$

7 дес. + 6 дес. = 13 дес.,
 або 130

3. $80 + 50$ $580 + 70$ $210 + 30 + 80$
 $70 + 30$ $790 + 10$ $450 + 60 + 20$

Розглянь малюнок і поясни, як виконано **віднімання**.
 Чи зрозумілий тобі хід обчислення?

$$\underline{140 - 60 = 80}$$

14 дес. - 6 дес. = 8 дес.,
 або 80

4. $120 - 80$ $230 - 30$ $480 - 60 - 70$
 $140 - 50$ $350 - 80$ $530 - 60 - 20$

5. Розв'яжи рівняння.

$$x - 80 = 130 \quad 520 + x = 70 \quad 140 - x = 90 \quad x + 400 = 500$$

7. Доповни задачу одноцифровим числом. Обміняй-
тесь задачами в парах. Розв'яжіть отриману задачу.
Купили банок томатного соку по 5 л та 8 пакетів
яблучного — по 2 л. Скільки всього літрів соку купили?

7. Обчисли «кругові» вирази (по-
чинай з літери **К**) та прочитай прі-
звище українського вченого в галузі
ракетобудування та космонавтики.
Дізнайся про нього більше.

К $400 + 200$

Л $500 + 400$

О $700 - 200$

Р $300 + 400$

О $200 + 600$

Ь $900 - 700$

О $600 - 300$

В $800 - 400$

8. $140 - 80 \bigcirc 70$
 $90 + 30 \bigcirc 110$

$170 + 40 \bigcirc 220 - 20$
 $430 - 90 \bigcirc 280 + 60$

9. Іринка мала 600 грн. Третину цих грошей вона ви-
тратила на придбання захисного скла для планшета,
а половину поклала до скарбнички. Скільки грошей
після цього залишилося в Іринки?

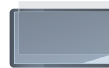
МАЛА

600 грн

ВИТРАТИЛА

Третину

ПОКЛАЛА

Половину

ЗАЛИШИЛОСЯ

?

10. Олесь намалював трикутники й чотирикут-
ники, кожний на окремому листку. На запитан-
ня, скільки всього фігур, зазначив, що довело-
ся намалювати 10 відрізків. Скільки окремо
трикутників і чотирикутників він намалював?

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ КРУГЛИХ СОТЕНЬ І КРУГЛИХ ДЕСЯТКІВ. ЗЧИТУВАННЯ ДАНИХ З ТАБЛИЦЬ, СХЕМ, ДІАГРАМ

У 1. $700 + 300 - 200$ $900 - 500 + 300$ $40 + 40 + 40$
 $30 + 70 + 400$ $270 - 70 + 400$ $180 - 60 - 60$

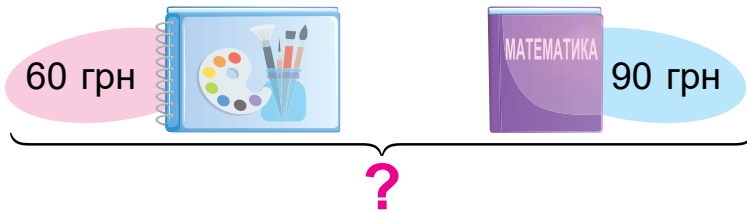
2. Обчисли та прочитай назву небесного тіла, що дає енергію всім організмам на Землі.

Н $200 + 700$ **Е** $700 - 300$
С $400 + 100$ **Ц** $800 - 100$ **О** $500 - 200$

500	300	900	700	400
?	?	?	?	?

3. Альбом коштує 60 грн, а книжка — 90 грн.

- 1) Скільки треба заплатити за альбом і книжку разом?
- 2) Що дорожче: два альбоми чи книжка? На скільки?

4. $80 \text{ кг} + 60 \text{ кг} \bigcirc 1 \text{ ц } 30 \text{ кг}$ $420 \text{ см} + 80 \text{ см} \bigcirc 5 \text{ м}$
 $320 \text{ кг} - 80 \text{ кг} \bigcirc 2 \text{ ц } 40 \text{ кг}$ $170 \text{ см} - 90 \text{ см} \bigcirc 7 \text{ дм}$

5. У таблиці зазначено, скільки часу витратила Інга на дорогу від дому до школи й назад протягом тижня.

Дорога	Дні				
	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця
До школи	12 хв	11 хв	13 хв	14 хв	15 хв
Зі школи	15 хв	16 хв	13 хв	10 хв	11 хв

- 1) Скільки часу витратила Інга на дорогу до школи у вівторок?
- 2) Якого дня дорога займала однаково часу?
- 3) Коли дорога до школи зайняла менше часу, ніж назад?

6. Знайди по три розв'язки кожної з нерівностей.

$$x + 20 > 30$$

$$40 - a < 20$$

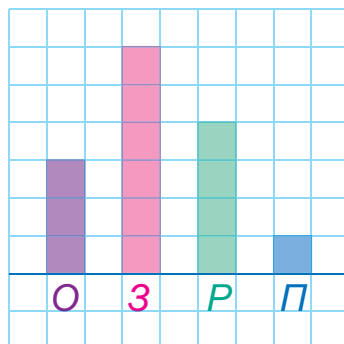
$$b \cdot 7 > 15$$

7. $220 - 80$ $100 + 80 + 70$ $150 - 20 - 30$
 $80 + 70$ $140 + 30 - 90$ $250 - 60 + 30$

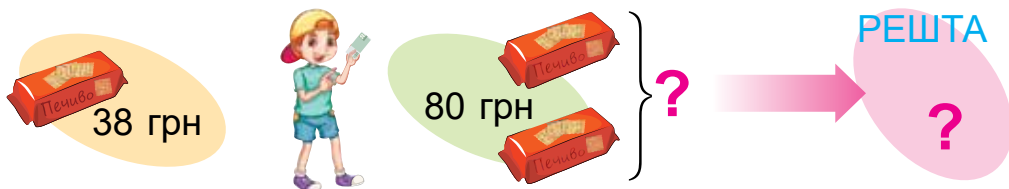
8. На діаграмі видно, яку кількість олівців, зошитів, ручок та пеналів придбали діти в крамниці (1 клітинка = 1 шт.).

За діаграмою дай відповіді на запитання:

- 1) Скільки олівців придбали? Скільки ручок? Скільки пеналів?
- 2) Чого більше придбали: зошитів чи ручок? На скільки?
- 3) У скільки разів більше придбали зошитів, ніж олівців?

9. Пачка печива коштує 38 грн. Яку решту отримає Богданко з 80 грн, купивши дві пачки печива?

10. Побудуй прямокутник. Поділи його одним відрізком на трикутник і п'ятикутник.

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ВИДУ $420 + 300$, $420 + 30$, $360 - 200$, $360 - 20$. ЗАДАЧА, ЩО МІСТИТЬ СУМИ ДВОХ І ТРЬОХ ДОДАНКІВ

1. $760 + 100$ $760 + 30$ $450 - 20$ $450 - 300$
 $760 - 100$ $760 - 30$ $450 + 20$ $450 + 300$

2. Розв'язи рівняння.

$$x - 200 = 320$$

$$470 - x = 60$$

$$300 + x = 580$$

3. Обчисли, розташуй відповіді в порядку зростання та прочитай прізвище української народної художниці, майстрині декоративного живопису. Дізнайся про неї більше.

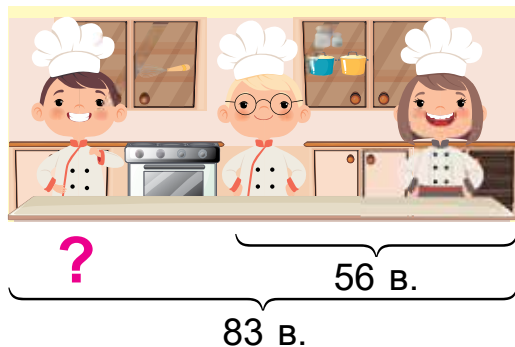

- О** $290 - (380 - 300)$ **Р** $100 + 220 + 30$
І $360 - 200 + 20$ **Б** $70 + 200 : 2$
У $350 - (70 + 30)$ **Л** $600 - 100 \cdot 4$
К $480 - 50 - 200$

4. Левко, Любомир і Мар'янка разом зіпили 83 вареники. Любомир і Мар'янка зіпила разом 56 вареників.

ЛЕВКО ЛЮБОМИР МАР'ЯНКА

- Скільки вареників зіпив Левко?
- Чи можна дізнатися, скільки вареників зіпив Любомир? Зліпила Мар'янка? Поясни чому.

5. Доповни речення доцільними мірами для вимірювання довжини або маси.

- Довжина столу — 2
 Маса верблюда — 7
 Довжина кроку Оленки — 50
 Відро з водою важить 12 .

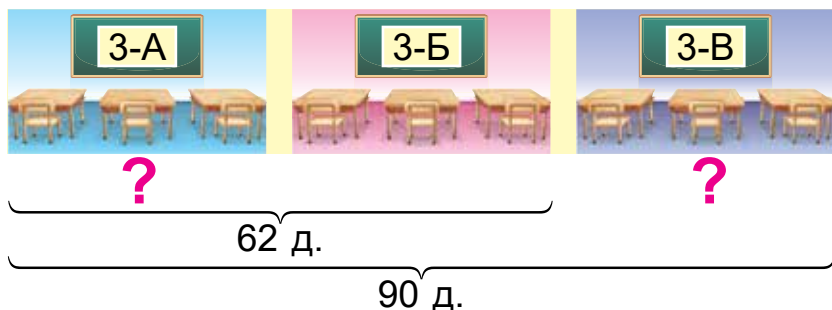

- 6.** $240 + 100 \cdot 3$ 520 $680 - 30$ $620 + 30$
 $380 - 600 : 3$ 200 $720 + 40$ $870 - 100$

7. У трьох третіх класах разом навчається 90 дітей. У 3-А і 3-Б разом навчається 62 дитини.

- 1) Скільки дітей навчається у 3-В?
- 2) Чи можна дізнатися, скільки дітей навчається у 3-А?

8. Меланія 45 хв допомагала дорослим на городі, а потім 26 хв підмітала подвір'я. Скільки всього часу Меланія витратила на домашні справи? Запиши відповідь у годинах і хвилинах.

9. Знайди закономірність, за якою записано числа в ряді, та допиши ще два числа.

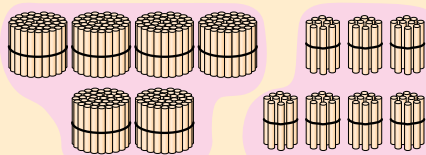
700, 400, 600, 300, 500, ..., ...

ДОДАВАННЯ ВИДУ $430 + 240$. ЗАДАЧІ НА СПІЛЬНУ РОБОТУ

1. $700 + 200$ $420 - 100$ $480 - 50$ $780 + 3$
 $500 - 300$ $230 + 100$ $320 + 40$ $475 - 2$

Розглянь малюнок. Поясни, як виконано додавання.

$$\underline{430 + 240 = 670}$$

4 сот. + 2 сот. = 6 сот., або 600

3 дес. + 4 дес. = 7 дес., або 70

Разом: $600 + 70 = 670$.

**Сотні додають до сотень.
Десятки додають до десятків.**

ЗМІСТ

ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 1000	3
Додавання і відніманням круглих сотень і круглих десятків	3
Додавання і віднімання круглих сотень і круглих десятків. Зчитування даних з таблиць, схем, діаграм	5
Додавання і віднімання виду $420 + 300$, $420 + 30$, $360 - 200$, $360 - 20$. Задача, що містить суми двох і трьох доданків	6
Додавання виду $430 + 240$. Задачі на спільну роботу	8
Віднімання виду $370 - 140$. Складена задача, що містить суми двох і трьох доданків	10
Порівняння трицифрових чисел з одно-, двоцифровими та 1000. Одиниця вимірювання довжини — кілометр	12
Порівняння трицифрових чисел. Розв'язування задач на знаходження відстані	14
Обчислення значень буквених виразів. Взаємопов'язані величини: ціна, кількість, вартість	16
Робота над задачею з табличними даними. Порівняння способів додавання круглих трицифрових чисел	18
Порівняння способів віднімання круглих трицифрових чисел. Вибір зручного способу обчислень. Перевірка віднімання додаванням	20
Додавання виду $140 + 60$. Віднімання виду $200 - 30$. Прогнозування результату додавання і віднімання	21
Додавання круглих три- та двоцифрового чисел з переходом через розряд виду $430 + 90$. Розв'язування рівнянь	23
Додавання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $370 + 280$. Розширена задача на зведення до одиниці	25
Віднімання круглих трицифрових чисел з переходом через розряд виду $340 - 60$	26
Віднімання трицифрових чисел з переходом через розряд виду $540 - 380$	28
Віднімання трицифрових чисел з переходом через розряд виду $600 - 230$	30
Взаємопов'язані величини: продуктивність праці, час роботи, загальний виробіток. Додавання і віднімання в межах 1000	32
<i>Перевір свої досягнення</i>	34

ПИСЬМОВЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 1000	35
Письмове додавання двоцифрових та трицифрових чисел без переходу через розряд	35
Письмове додавання дво- та трицифрових чисел без переходу через розряд. Складання та розв'язування рівнянь ..	37
Письмове віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд.	39
Письмове віднімання трицифрових чисел без переходу через розряд. Розширена задача на зведення до одиниці, що містить буквені дані	41
Письмове віднімання від трицифрових чисел двоцифрових без переходу через розряд. Розпізнавання геометричних фігур	43
Письмове додавання двоцифрових чисел у випадку, коли сума одиниць дорівнює 10 або сума десятків дорівнює 10 десяткам. Задачі з буквеними даними	44
Письмове додавання трицифрових чисел з переходом через розряд	46
Письмове віднімання двоцифрових чисел з переходом через десятку	48
Письмове віднімання трицифрових чисел, коли у зменшуваному число одиниць або десятків дорівнює 0. Складені задачі	49
Письмове віднімання трицифрових чисел з переходом через розряд. Розв'язування задач на знаходження невдомих доданків за відомими сумами двох і трьох доданків	51
Письмове додавання трицифрових чисел з двома переходами через розряд. Знаходження довжини сторони трикутника за двома відомими сторонами та периметром	52
Письмове віднімання трицифрових чисел з двома послідовними переходами через розряд. Способи усунення помилок в обчисленнях	54
Письмове додавання дво- та трицифрових чисел у випадку кількох доданків	56
Письмове віднімання трицифрових чисел з переходом через два розряди, коли у зменшуваному число десятків дорівнює 0. Розв'язування задач за допомогою рівнянь ...	58
Обчислення виразів, що містять дії письмового	

додавання та віднімання. Розв'язування задач із геометричним змістом	60
<i>Перевір свої досягнення</i>	62
МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ У МЕЖАХ 1000. ЧАСТИНИ ВЕЛИЧИНИ	63
Множення на 1 і 0. Порядок виконання дій у виразах без дужок та з дужками. Розширена задача на зведення до одиниці	63
Ділення рівних чисел, ділення на 1. Ділення 0 на число. Розширена задача на зведення до одиниці, що містить непряме зменшення на кілька одиниць	64
Взаємозв'язок між діями множення та ділення. Множення та ділення круглих чисел на одноцифрове число	66
Множення і ділення круглих чисел на одноцифрове число. Розв'язування рівнянь на знаходження невідомого множника	68
Розв'язування рівнянь. Розв'язування задачі на зведення до одиниці двома способами	69
Переставний і сполучний закон додавання. Задача на подвійне зведення до одиниці.	71
Переставний та сполучний закони множення. Рівняння на знаходження невідомого діленого	73
Множення та ділення чисел на 100. Рівняння на знаходження невідомого дільника	75
Ділення виду $60 : 20$, $600 : 20$, $600 : 200$. Побудова прямокутника, квадрата.	77
Розподільний закон множення. Множення суми на число	79
Множення числа на суму. Значення числового й буквеного виразів із заданим значенням букви	81
Формули обчислення периметра прямокутника і квадрата	83
Множення двоцифрового числа на одноцифрове. Задачі на знаходження сторони прямокутника	86
Множення одноцифрового числа на двоцифрове. Сюжетні задачі.	87
Множення різниці на число. Порівняння значень виразів	88
Множення числа на різницю. Вибір числових даних, необхідних і достатніх для відповіді на запитання задачі	91
Множення круглого трицифрового числа на одноцифрове. Розв'язування задач.	93
<i>Перевір свої досягнення</i>	94

Ділення суми на число. Вибір раціонального способу обчислень	95
Ділення двоцифрового числа на одноцифрове виду $36 : 3$. Вправи на застосування вивчених випадків арифметичних дій	97
Ділення двоцифрового числа на одноцифрове виду $42 : 3$, $30 : 2$. Кратне порівняння чисел	99
Ділення двоцифрових чисел на одноцифрове. Математична модель задачі.	101
Перевірка дії ділення множенням. Ділення двоцифрового числа на двоцифрове способом випробувань. Читання нескладних таблиць. Добір числових даних, необхідних і достатніх для розв'язання проблемної ситуації.	103
Ділення виду $240 : 2$. Зчитування даних зі схем та діаграм.	105
Задачі на збільшення або зменшення числа в кілька разів у непрямої формі. Перетворення інформації	108
Складені задачі, що містять збільшення або зменшення числа у кілька разів, сформульовані у непрямої формі. Розв'язування рівнянь.	109
Розв'язування рівнянь, у яких права частина або один з компонентів є числовим виразом. Розв'язування задач . . .	111
Розв'язування рівнянь, у яких один з компонентів подано виразом зі змінною.	112
Розв'язування рівнянь, в яких один з компонентів є виразом зі змінною. Частина величини	114
Чисельник і знаменник дроби. Читання й запис частини дробом із чисельником 1. Взаємопов'язані величини: продуктивність праці, час, загальний виробіток.	116
Порівняння дробів із чисельником 1. Взаємопов'язані величини: ціна, кількість, вартість. Розв'язування практичних задач із застосуванням правил знаходження однієї з величин за двома відомими іншими	119
Знаходження частини від числа. Розв'язування рівнянь . . .	121
Знаходження числа за величиною його частини. Розв'язування рівнянь.	124
Ділення трицифрових чисел на двоцифрові способом випробувань. Розв'язування задач, що включають знаходження частини числа	126
Ділення трицифрових чисел на двоцифрові. Прогнозування результату множення та ділення,	

перевірка правильності обчислень	128
Ділення трицифрових чисел на двоцифрові.	
Задачі на знаходження числа за його частиною	129
Ділення з остачею	132
Ділення з остачею. Перевірка правильності ділення з остачею. Застосування раціональних прийомів обчислення	134
Ділення з остачею. Перевірка правильності ділення з остачею	136
<i>Перевір свої досягнення</i>	138
ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА РІК.	139
Табличне множення і ділення	139
Нумерація трицифрових чисел. Розрядні доданки. Визначення загальної кількості сотень, десятків, одиниць у числі. Лічба десятками, сотнями. Порівняння трицифрових чисел	141
Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Табличне множення і ділення дво- й трицифрових чисел . . .	142
Письмове додавання і віднімання трицифрових чисел . . .	144
Множення числа на суму та різницю. Множення двоцифрового числа на одноцифрове	146
Ділення суми на число. Ділення двоцифрових чисел на одноцифрові. Взаємопов'язані величини: ціна, кількість, вартість.	147
Ділення з остачею. Взаємопов'язані величини: продуктивність праці, час, загальний виробіток. Розв'язування рівнянь.	149
Ділення двоцифрових чисел на двоцифрові способом випробувань. Перетворення величин. Арифметичні дії з іменованими числами	150
Частини величини. Дріб. Розв'язування рівнянь, у яких праву частину або один з компонентів подано числовим виразом	152
Знаходження частини від числа. Розв'язування рівнянь, у яких один з компонентів подано виразом зі змінною. . . .	153
Знаходження числа за величиною його частини. Різницею і кратно порівняння чисел	155
Обчислення значень виразів на всі дії. Розв'язування рівнянь та задач	156
Ознаки подільності на 10, 2 і 5	158